

Europese Raad

Brussel, 26 juni 2025
(OR. en)

EUCO 12/25

CO EUR 10
CONCL 4

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Bijeenkomst van de Europese Raad (26 juni 2025) – Conclusies

De delegaties vinden hierbij de conclusies die de Europese Raad op bovengenoemde bijeenkomst heeft aangenomen.

De Europese Raad viert het 40-jarig jubileum van de ondertekening van het Schengenakkoord en benadrukt dat het Schengengebied een van de fundamentele verdiensten van Europa is, die het vrije verkeer ondersteunt, de veiligheid vergroot en het leven over de grenzen heen en de eengemaakte markt bevordert.

De Europese Raad viert drie belangrijke mijlpalen in de geschiedenis van de Europese Unie: de ondertekening door Spanje en Portugal van hun toetredingsverdragen 40 jaar geleden, de toetreding van Oostenrijk, Finland en Zweden 30 jaar geleden en de ondertekening van de toetredingsverdragen door Bulgarije en Roemenië 20 jaar geleden. De Europese Raad herinnert aan het belang van uitbreiding als geostrategische investering in vrede, veiligheid, stabiliteit en welvaart.

*

* *

I. OEKRAÏNE

1. De Europese Raad wisselde van gedachten met Volodymyr Zelensky, de president van Oekraïne.
2. De Europese Raad sprak over de recentste ontwikkelingen met betrekking tot Oekraïne. De tekst in document EUCO 16/25 werd krachtig gesteund door 26 staatshoofden en regeringsleiders.
3. De Europese Raad zal tijdens zijn volgende bijeenkomst op het onderwerp terugkomen.

II. MIDDEN-OOSTEN

4. Onder verwijzing naar zijn eerdere conclusies besprak de Europese Raad de situatie en de laatste ontwikkelingen in het Midden-Oosten, met name de rampzalige humanitaire situatie in Gaza en de laatste ontwikkelingen met betrekking tot Iran.

5. De Europese Raad roept op tot een onmiddellijk staakt-het-vuren in Gaza en de onvoorwaardelijke vrijlating van alle gijzelaars, hetgeen moet leiden tot een permanente beëindiging van de vijandelijkheden. Hij betreurt de schrijnende humanitaire situatie in Gaza, het onaanvaardbare aantal burgerslachtoffers en de mate van verhongering. De Europese Raad roept Israël ertoe op zijn blokkade van Gaza volledig op te heffen, onmiddellijke en ongehinderde toegang en ononderbroken verdeling van grootschalige humanitaire hulp tot in en binnen heel Gaza mogelijk te maken, en de VN en zijn agentschappen en humanitaire organisaties in staat te stellen onafhankelijk en onpartijdig te werken om levens te redden en het lijden te verminderen. Israël moet zijn verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal humanitair recht, volledig nakomen. De Europese Raad herinnert aan de dwingende verplichting om te allen tijde te zorgen voor de bescherming van alle burgers, met inbegrip van humanitair personeel, alsook van civiele infrastructuur, waaronder medische voorzieningen, scholen en VN-gebouwen. Hij betreurt de weigering van Hamas om de resterende gijzelaars over te dragen. De Europese Raad neemt nota van het verslag over de naleving door Israël van artikel 2 van de associatieovereenkomst tussen de EU en Israël en verzoekt de Raad de besprekingen over een follow-up, indien nodig, in juli 2025 voort te zetten, rekening houdend met de ontwikkeling van de situatie ter plaatse.
6. Herinnerend aan zijn conclusies van 17 oktober 2024 herhaalt de Europese Raad zijn krachtige veroordeling van de escalatie op de Westelijke Jordaanoever, waaronder Oost-Jeruzalem, als gevolg van het toegenomen geweld van kolonisten, de uitbreiding van illegale nederzettingen en de militaire operatie van Israël. Hij roept de Raad er nogmaals toe op de werkzaamheden in verband met verdere beperkende maatregelen tegen extremistische kolonisten en tegen entiteiten en organisaties die hen steunen, te doen vorderen. De Europese Raad vraagt dat er verder wordt gewerkt aan beperkende maatregelen tegen Hamas.

7. De Europese Unie blijft zich krachtig inzetten voor een langdurige, duurzame vrede op basis van de tweestatenoplossing. De Europese Unie staat klaar om bij te dragen aan alle inspanningen voor deze oplossing en roept alle partijen ertoe op af te zien van acties die de levensvatbaarheid ervan ondermijnen. Zij zal daartoe blijven samenwerken met regionale en internationale partners. De Europese Unie zal de Palestijnse Autoriteit en haar hervormingsagenda blijven steunen. De Europese Raad ziet uit naar de komende internationale conferentie op hoog niveau voor de vreedzame regeling van de Palestijnse kwestie en de implementatie van de tweestatenoplossing.

Iran

8. De Europese Unie blijft zich sterk inzetten voor vrede, veiligheid en stabiliteit in het Midden-Oosten. De Europese Raad is verheugd over de beëindiging van de vijandelijkheden en dringt er bij alle partijen op aan het internationaal recht na te leven, zich terughoudend op te stellen en af te zien van maatregelen die tot een nieuwe escalatie kunnen leiden. De Europese Unie heeft altijd duidelijk gesteld dat Iran nooit een kernwapen mag verwerven en dat het land moet voldoen aan zijn juridisch bindende verplichtingen inzake nucleaire veiligheidscontroles uit hoofde van het Non-proliferatieverdrag. De Europese Unie zal blijven bijdragen aan alle diplomatieke inspanningen om de spanningen te verminderen en een duurzame oplossing te vinden voor de Iraanse nucleaire kwestie, die alleen via onderhandelingen kan worden bereikt.

Syrië

9. De Europese Raad is ingenomen met de recente opheffing van de economische sancties tegen Syrië, in het kader van de geleidelijke, omkeerbare aanpak van de Europese Unie. Hij herinnert aan het belang van een vreedzame en inclusieve transitie in Syrië, zonder schadelijke buitenlandse inmenging, van de bescherming van de rechten van Syriërs van alle etnische en religieuze achtergronden, zonder discriminatie, en van overgangsjustitie en verzoening. De Europese Raad veroordeelt de recente terroristische aanslag op de Mar Elias-kerk in Damascus en vraagt dat de verantwoordelijken ter verantwoording worden geroepen. De onafhankelijkheid, de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Syrië, binnen veilige grenzen, moeten volledig worden geëerbiedigd, overeenkomstig het internationaal recht.

Libanon

10. De Europese Raad herhaalt dat de Europese Unie het Libanese volk steunt, en is ingenomen met de inspanningen van de nieuwe autoriteiten om de economische en veiligheidssituatie te stabiliseren. Hij ondersteunt de soevereiniteit en de territoriale integriteit van de Libanese staat en herinnert aan de cruciale stabiliserende rol die de Interim-Vredesmacht van de Verenigde Naties in Libanon (Unifil) in Zuid-Libanon vervult. De Europese Raad herhaalt zijn oproep aan alle partijen om de voorwaarden van het staakt-het-vurenakkoord van 27 november 2024 uit te voeren, alsmede zijn oproep tot uitvoering van Resolutie 1701 van de VN-Veiligheidsraad.

III. EUROPESE DEFENSIE EN VEILIGHEID

11. Herinnerend aan zijn conclusies van 6 maart 2025 herhaalt de Europese Raad dat Europa soevereiner moet worden, meer verantwoordelijkheid moet nemen voor zijn defensie, en beter toegerust moet zijn om autonoom en op gecoördineerde wijze te handelen en het hoofd te bieden aan onmiddellijke en toekomstige uitdagingen en dreigingen, met een 360°-aanpak. Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan voor de Europese en de mondiale veiligheid in een veranderende omgeving zijn een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. Voor de verwezenlijking van zijn doelstelling om de defensiegereedheid van Europa in de komende vijf jaar resoluut te verhogen, evalueerde de Europese Raad de vooruitgang met de uitvoering van zijn eerdere conclusies.
12. De Europese Raad herinnert eraan dat een sterkere en slagvaardigere Europese Unie op het gebied van veiligheid en defensie een positieve bijdrage zal leveren aan de wereldwijde en trans-Atlantische veiligheid, en complementair is met de NAVO, die, voor de staten die er lid van zijn, de grondslag van hun collectieve defensie blijft.

13. De Europese Raad benadrukt dat het noodzakelijk is om de uitgaven voor de defensie en veiligheid van Europa verder aanzienlijk te verhogen en samen beter te investeren, en neemt tevens nota van de toezegging die tijdens de NAVO-top van juni 2025 is gedaan door de lidstaten die ook lid zijn van de NAVO. De Europese Raad verzoekt de lidstaten de uitvoering van de desbetreffende toezeggingen onderling te coördineren. Onder verwijzing naar zijn conclusies van 20 maart 2025 over de voortzetting van de werkzaamheden met betrekking tot de relevante financieringsopties, evalueerde de Europese Raad wat reeds is gedaan.
14. In dit verband is de Europese Raad ingenomen met de vaststelling van de verordening tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de veiligheid van Europa (SAFE)” en met de nakende activering van nationale ontsnappingsclausules in het kader van het stabiliteits- en groeipact. De Europese Raad verzoekt de twee wetgevers het voorstel over het stimuleren van defensiegerelateerde investeringen in de EU-begroting snel te bespreken met het oog op een spoedig akkoord, en vooruitgang te boeken met het voorstel om uitdagingen op het gebied van veiligheid en defensie aan te pakken in het kader van de tussentijdse evaluatie van het cohesiebeleid, het vrijwillige karakter van een dergelijke inzet van middelen indachtig. Hij herinnert eraan dat het belangrijk is particuliere financiering te mobiliseren voor de defensie-industrie, is ingenomen met de inspanningen van de Europese Investeringsbank in dit opzicht, en verzoekt de EIB haar inspanningen voort te zetten om haar praktijken voor leningen aan de defensie-industrie aan te passen, met name door de lijst van uitgesloten activiteiten te blijven herzien en het volume van de beschikbare financiering op het gebied van veiligheid en defensie te verhogen, met behoud van haar activiteiten en financieringscapaciteit.
15. Gezien de dringende noodzaak om de Europese technologische en industriële defensiebasis in de hele Unie te versterken zodat deze beter in staat is uitrusting te produceren en te leveren in de hoeveelheden en het versnelde tempo die nodig zijn, wijst de Europese Raad nogmaals op het belang van vraagbundeling, geharmoniseerde vereisten, standaardisering en gezamenlijke aanbestedingen, evenals van de goede werking en de verdere integratie van de Europese defensiemarkt in de hele Unie.

16. De werkzaamheden inzake capaciteiten op de prioriteitsgebieden die op EU-niveau zijn bepaald, moeten worden versneld, in volledige samenhang met de NAVO. De Europese Raad moedigt aan tot de spoedige ontwikkeling en uitvoering van samenwerkingsprojecten in dat verband, onder meer door SAFE ten volle te benutten. De Europese Raad is met name ingenomen met de werkzaamheden om concrete mogelijkheden in kaart te brengen en om de vraag in het kader van het Europees Defensieagentschap te bundelen. Hij onderstreept dat de lidstaten snel vooruitgang moeten boeken, onder meer met het oog op de uitvoering van de verst gevorderde kortetermijnprojecten en de opstart van langerlopende initiatieven, met de ondersteuning van het Europees Defensieagentschap, de hoge vertegenwoordiger en de Commissie. In dit verband moet bijzondere aandacht uitgaan naar strategische hulpmiddelen en innovatie op het gebied van defensie, teneinde het volledige potentieel van nieuwe technologieën te benutten.
17. De Europese Raad moedigt aan tot verdere werkzaamheden om de Europese defensie-industrie, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en midcaps, in de gelegenheid te stellen de productie op te schalen. Met name dringt de Europese Raad er bij de twee wetgevers op aan om, na het politieke akkoord dat in de Raad is bereikt over het voorstel voor het programma voor de Europese defensie-industrie (EDIP), de onderhandelingen snel af te ronden. Hij moedigt hen ook aan snel vooruitgang te boeken met de voorstellen voor de “omnibus voor defensiegereedheid”.
18. De Europese Raad onderstreept dat de verdediging van alle land-, lucht- en zeegrenzen van de EU bijdraagt tot de veiligheid van Europa als geheel, met name wat betreft de oostelijke grens van de EU, gezien de dreigingen die uitgaan van Rusland en Belarus.
19. De Europese Raad benadrukt voorts, gelet op de dreigingen aan de overige EU-grenzen, het belang van de verdediging ervan.
20. De Europese Raad verzoekt de Commissie en de hoge vertegenwoordiger verdere voorstellen in te dienen om de militaire mobiliteit te versterken, zodat defensie-uitrusting en -personeel efficiënt over de hele Unie kunnen worden verplaatst.

21. De Europese Raad onderstreept het belang van samenwerking met gelijkgestemde partners, die onze doelen inzake buitenlands en veiligheidsbeleid delen. In dat opzicht juicht hij de recente veiligheids- en defensiepartnerschappen met het VK en Canada toe.
22. De Europese Raad zal de vooruitgang evalueren tijdens zijn bijeenkomst in oktober 2025 en de volgende stappen voor de uitvoering van zijn defensiegereedheidsdoelstelling bespreken. Hij verzoekt de Commissie en de hoge vertegenwoordiger daartoe een routekaart te presenteren.
23. Bij het bovenstaande blijft het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten onverlet en wordt rekening gehouden met de veiligheids- en defensiebelangen van alle lidstaten, een en ander met inachtneming van de Verdragen.

IV. DE EU IN DE WERELD

24. De Europese Raad besprak, in het licht van de huidige mondiale politieke en economische context, de voorbereidingen voor komende topbijeenkomsten met derde landen en de betrekkingen met partners.

V. CONCURRENTIEVERMOGEN

25. De Europese Raad wisselde van gedachten over de economische ontwikkelingen. Hij onderstreept dat het stimuleren van Europa's concurrentievermogen en het verder integreren van de eengemaakte markt essentieel zijn voor het behoud van Europa's welvaart en sociale model, en zullen helpen de mondiale invloed van de EU en haar positie als voorspelbare, betrouwbare en geloofwaardige partner te versterken, onder meer door de internationale rol van de euro te vergroten.
26. Herinnerend aan zijn conclusies van 20 maart 2025 roept de Europese Raad op tot verdere versterking van het concurrentievermogen van de EU, onder meer door middel van innovatie en de bevordering van het technologische leiderschap van Europa, met name op het gebied van speerpunttechnologieën, om de productiviteitskloof van de EU te dichten, tot verdieping van de eengemaakte markt en tot versterking van de industriële basis van de Unie, waarbij een gelijk speelveld wordt gewaarborgd.

27. De Europese Raad bevestigt de gehechtheid aan de doelstellingen van de eengemaakte markt, en herhaalt zijn oproep om resterende belemmeringen, met name op het gebied van diensten en goederen, waaronder essentiële goederen, weg te nemen, fragmentatie te boven te komen, nieuwe belemmeringen te voorkomen, en de toepassing en handhaving van de regels van de eengemaakte markt te verbeteren. In dit verband is de Europese Raad ingenomen met de “Strategie om de eengemaakte markt eenvoudig, naadloos en sterk te maken” van de Commissie en met haar “EU-strategie voor start-ups en scale-ups”, en verzoekt dat de werkzaamheden ter uitvoering ervan snel beginnen.
28. De Europese Raad herhaalt dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de uitdagingen waarmee traditionele industrieën worden geconfronteerd, met name de automobielsector, scheepvaart, luchtvaart en energie-intensieve industrieën, zoals de staal-, de metaal- en de chemische industrie. Hij onderstreept tevens dat kleine en middelgrote ondernemingen centraal zullen blijven staan in het economische en sociale weefsel van Europa. De Europese Raad herinnert eraan dat het belangrijk is beslissende vorderingen te maken met de spaar- en investeringsunie.
29. In dit verband verzoekt de Europese Raad de Raad, de Commissie en de Europese Centrale Bank, naargelang het geval met de Eurogroep, vooruitgang te boeken met het versterken van de internationale rol van de euro, onder meer als reservevaluta en transactievaluta.

30. De Europese Raad onderstreept de belangrijke rol van een ambitieuze en horizontaal aangestuurde agenda voor vereenvoudiging en betere regelgeving bij het waarborgen van het concurrentievermogen van Europa. De Europese Raad benadrukt het belang van een “eenvoud door ontwerp”-benadering. In dit verband herinnert hij eraan dat op alle niveaus – EU, nationaal en regionaal – de inspanningen moeten worden voortgezet om te zorgen voor een duidelijk, eenvoudig, slim en innovatie- en kmo-vriendelijk regelgevingskader, zonder de voorspelbaarheid, beleidsdoelstellingen en hoge normen te ondermijnen. De Europese Raad toont zich tevreden over de vooruitgang die tot dusver is geboekt en dringt er bij de twee wetgevers op aan het momentum vast te houden, met het oog op een snel akkoord over de door de Commissie gepresenteerde vereenvoudigingspakketten. Hij is ingenomen met het voornemen van de Commissie hier een vervolg aan te geven met verdere initiatieven. De Europese Raad roept de Commissie en de twee wetgevers ertoe op overregulering en de introductie van administratieve lasten gedurende het gehele wetgevings- en uitvoeringsproces te voorkomen.
31. In het licht van de mondiale instabiliteit en druk op de energiemarkten en de gevolgen daarvan voor het concurrentievermogen van Europa, herhaalt de Europese Raad dat het belangrijk is om vóór 2030 een echte energie-unie tot stand te brengen met een volledig geïntegreerde en geïnterconnecteerde EU-energiemarkt, waarbij de energiezekerheid en -veerkracht en de voorzieningszekerheid van betaalbare en schone energie voor alle lidstaten worden gewaarborgd, onder meer middels solide, betrouwbare en beveiligde energiesystemen en een verhoogde energieproductie.
32. De Europese Raad herhaalt dat het voor het concurrentievermogen en de strategische autonomie van Europa belangrijk is de energieafhankelijkheden te verminderen, en is ingenomen met de vooruitgang die sinds 2022 is geboekt. In dit verband onderstreept de Europese Raad het belang van voorzieningszekerheid, betaalbaarheid en rechtszekerheid, en van het aanpakken van de zorgen van de lidstaten, in een geest van solidariteit, onder meer met het oog op het waarborgen van economisch levensvatbare alternatieve energiedoorvoerroutes, met name rekening houdend met de specifieke kenmerken van niet aan zee grenzende landen. De Europese Raad roept de Commissie ertoe op de lidstaten te ondersteunen bij het aanpakken van deze punten van zorg, en is ingenomen met het tussen de Commissie en Slowakije overeengekomen proces, waarbij de andere lidstaten worden verzocht de overeengekomen doelstellingen in voorkomend geval te steunen.

33. In het kader van het Europees Semester besprak de Europese Raad de geïntegreerde landspecifieke aanbevelingen op basis van een horizontale nota.
34. De Europese Raad is verheugd dat Bulgarije aan alle convergentiecriteria van het Verdrag voldoet. Hij onderschrijft het voorstel van de Commissie betreffende de aanneming van de euro door Bulgarije op 1 januari 2026 en verzoekt de Raad de desbetreffende Commissievoorstellen spoedig aan te nemen.
35. De Europese Raad zal in oktober 2025 op concurrentievermogen en de groene en de digitale transitie terugkomen om de vooruitgang te beoordelen en verdere richtsnoeren te verstrekken.

VI. MIGRATIE

36. Onder verwijzing naar zijn eerdere conclusies maakte de Europese Raad de balans op van de vooruitgang met de uitvoering ervan, onder meer in het licht van de recente brief van de voorzitter van de Commissie, en moedigt hij aan tot een intensivering van de werkzaamheden, met name inzake: de externe dimensie, met name via brede partnerschappen; de uitvoering van aangenomen EU-wetgeving en de toepassing van bestaande wetgeving; de preventie en bestrijding van irreguliere migratie, onder meer op nieuwe manieren die in overeenstemming zijn met het recht van de Unie en het internationaal recht; inspanningen om terugkeer te faciliteren, te doen toenemen en te versnellen, met gebruikmaking van alle desbetreffende beleidsmaatregelen, instrumenten en hulpmiddelen van de EU; de begrippen “veilige derde landen” en “veilige landen van herkomst”; de bestrijding van de instrumentalisering van migranten, en van mensenhandel en -smokkel; afstemming van het visumbeleid door buurlanden; alsook veilige en legale trajecten in overeenstemming met de nationale bevoegdheden. De Europese Raad memoreert aan de vastberadenheid van de EU om de veiligheid aan haar buitengrenzen te versterken en deze grenzen doeltreffend te bewaken, in overeenstemming met het recht van de Unie en het internationaal recht.
37. Met name verzoekt hij de twee wetgevers zich verder te buigen over de recente wetgevingsvoorstellen van de Commissie. Hij neemt nota van de lopende besprekingen over terugkeer, over de vaststelling van een lijst van veilige landen van herkomst op het niveau van de Unie, en over de toepassing van het begrip “veilig derde land”.

VII. REPUBLIEK MOLDAVIË

38. De Europese Raad ziet uit naar de eerste top tussen Moldavië en de EU op 4 juli 2025 en herhaalt dat de Europese Unie de soevereiniteit, territoriale integriteit, weerbaarheid en economische ontwikkeling van de Republiek Moldavië krachtig steunt. De Europese Unie zal nauw blijven samenwerken met de Republiek Moldavië om haar weerbaarheid en stabiliteit te vergroten, in het licht van de niet-aflatende destabiliserende activiteiten van Rusland, waaronder hybride aanvallen, die erop gericht zijn de democratische instellingen van het land te ondermijnen.
39. De Europese Raad herhaalt dat de Europese Unie de Republiek Moldavië en haar toetredingstraject standvastig blijft steunen. De Europese Raad prijst de Republiek Moldavië voor het tempo van haar hervormingen in verband met de toetreding, is ingenomen met de aanzienlijke vooruitgang die is geboekt, en moedigt de Republiek Moldavië en de Commissie aan de werkzaamheden in het toetredingsproces op te voeren. De Europese Raad verzoekt de Raad de volgende stappen in het toetredingsproces te zetten, in lijn met de op verdienste gebaseerde aanpak, waarbij clusters worden geopend wanneer aan de voorwaarden is voldaan. Hij neemt terdege nota van de beoordeling van de Commissie dat de cluster “fundamentele kwesties” klaar is om te worden geopend.

VIII. WESTELIJKE BALKAN

40. De Europese Raad hield een gedachtewisseling over de situatie in de Westelijke Balkan en herinnert aan zijn eerdere conclusies. De Europese Unie zal nauw blijven samenwerken met de partners van de Westelijke Balkan en steun blijven verlenen aan hun hervormingsinspanningen op hun traject naar EU-lidmaatschap. De Europese Raad blijft vastbesloten de geleidelijke integratie tussen de Europese Unie en de regio tijdens het uitbreidingsproces zelf op omkeerbare en op verdiensten gebaseerde wijze te bevorderen. De toekomst van de Westelijke Balkan ligt in de Europese Unie.

IX. INTERNE VEILIGHEID

41. Zware en georganiseerde criminaliteit, en terrorisme, radicalisering en gewelddadig extremisme, zowel online als offline, vormen een ernstige bedreiging voor de Europese burgers en de veiligheid van de lidstaten.
42. De Europese Raad onderstreept dat criminele infiltratie van legale bedrijfsstructuren schadelijke gevolgen heeft voor de overheidsfinanciën en de eengemaakte markt als geheel.
43. De Europese Raad roept de EU-instellingen en de lidstaten ertoe op alle relevante beleidsterreinen op nationaal en EU-niveau te mobiliseren en ten volle gebruik te maken van alle bestaande instrumenten om deze verschijnselen te bestrijden.
44. Naar aanleiding van de presentatie door de Commissie van haar mededeling over de ontwikkeling van een Europese strategie voor interne veiligheid en de richtsnoeren die zijn verstrekt in de Raad, verzoekt de Europese Raad de EU-instellingen en de lidstaten waar nodig verdere actie te ondernemen, met name door de samenwerking inzake rechtshandhaving en justitie te versterken, onder meer op het gebied van effectieve toegang tot gegevens voor rechtshandavingsdoeleinden, en door te zorgen voor informatie-uitwisseling, en door samenwerking met derde landen.

X. PARAATHEID

45. De Europese Raad neemt nota van de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger over de strategie voor een paraatheidsunie. Hij wijst nogmaals op het belang en de urgentie van deze kwestie en moedigt de lidstaten aan hun weerbaarheid, paraatheid en crisispreventie- en -responscapaciteiten op coherente wijze te vergroten, in een alle risico's omvattende aanpak waarbij de hele samenleving wordt betrokken, rekening houdend met het veranderende risico- en dreigingslandschap. De Europese Raad verzoekt de Raad en de Commissie verder te werken aan de bijdrage van het EU-beleid aan weerbaarheid en paraatheid op de betrokken gebieden, met inbegrip van de weerbaarheid van kritieke infrastructuur, met inachtneming van de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de lidstaten. Hij herinnert aan de specifieke kenmerken van de verschillende soorten crises en aan de kernverantwoordelijkheid van de lidstaten bij de beheersing van die crises. In dit verband verzoekt de Europese Raad de Raad om de Commissie sturing te geven voor het overwegen van verbeteringen in de ondersteuning van de lidstaten door de Europese Unie op het gebied van civiele bescherming, alsook op andere relevante beleidsterreinen waar EU-steun een duidelijke meerwaarde biedt. Hij verzoekt de Raad, de Commissie en de hoge vertegenwoordiger regelmatig verslag uit te brengen over de vorderingen.

XI. HYBRIDE ACTIVITEITEN

46. De Europese Raad veroordeelt met klem alle soorten hybride activiteiten tegen de Europese Unie en haar lidstaten en ook tegen haar partners. Hij veroordeelt met name de aanhoudende hybride campagne van Rusland, waaronder sabotage, verstoring van kritieke infrastructuur, cyberaanvallen, informatiemanipulatie en inmenging, en pogingen om de democratie te ondermijnen, onder meer in het verkiezingsproces. In dit verband is de Europese Raad ingenomen met de vaststelling van aanvullende plaatsingen op de lijst in het kader van de beperkende maatregelen naar aanleiding van de destabiliserende activiteiten van Rusland, en met het verbrede toepassingsgebied van dit regime. De Europese Unie en de lidstaten zullen hun weerbaarheid blijven versterken en ten volle blijven gebruikmaken van alle beschikbare middelen, waaronder de EU-toolbox tegen hybride dreigingen, om met name Ruslands hybride dreigingen te voorkomen, te ontmoedigen en erop te reageren.

XII. DIVERSEN

Zwarte Zee

47. De Europese Raad benadrukt opnieuw het belang van veiligheid en stabiliteit in het Zwarte Zeegebied en is ingenomen met de presentatie, door de Commissie en de hoge vertegenwoordiger, van de gezamenlijke mededeling over de strategische aanpak van de Europese Unie voor het Zwarte Zeegebied. De Europese Raad verzoekt, in lijn met zijn conclusies hierover, de Raad, de Commissie en de hoge vertegenwoordiger de werkzaamheden snel te doen vorderen.

Op regels gebaseerde internationale orde

48. Ter gelegenheid van de 80e verjaardag van de ondertekening van het VN-Handvest bevestigt de Europese Raad de vastberaden inzet van de Europese Unie voor effectief multilateralisme en voor de op regels gebaseerde internationale orde met de Verenigde Naties als kern, alsook de steun van de Unie aan de instellingen die het internationaal recht handhaven, onder meer door internationale rechtbanken en hun ambtenaren doeltreffend te beschermen.

Mondiale agenda

49. De Europese Raad is ingenomen met de resultaten van de VN-oceaanconferentie, die van 9 tot en met 13 juni 2025 is gehouden in Nice. Naar aanleiding van de presentatie door de Commissie van een Europees oceaanpact, verzoekt hij de Raad de werkzaamheden te doen vorderen.
50. De Europese Raad ziet uit naar de vierde Internationale Conferentie inzake ontwikkelingsfinanciering, die van 30 juni tot en met 3 juli 2025 in Sevilla wordt gehouden en die een belangrijke stap zal zijn richting de totstandbrenging van een hernieuwd mondiaal financieringskader voor duurzame ontwikkeling.

51. De Europese Raad is ingenomen met de resultaten van de Gavi-donortop op hoog niveau, die op 25 juni 2025 is gehouden, en herhaalt dat de EU vastbesloten is de mondiale gezondheidsbeveiliging te bevorderen teneinde onze collectieve paraatheid, responscapaciteit en weerbaarheid bij toekomstige gezondheidsbedreigingen te versterken. De Europese Unie zal blijven werken aan een doeltreffender, gecoördineerder en veerkrachtiger wereldwijd gezondheidstelsel.

Externe betrekkingen

52. De Europese Raad besprak de zorgwekkende situatie in Libië en de mogelijke gevolgen ervan wat onder meer de Europese veiligheid en migratiestromen betreft. Hij bevestigt de standvastige steun van de Europese Unie voor Libië en de Ondersteuningsmissie van de Verenigde Naties in Libië bij het bevorderen van nationale verzoening, institutionele eenheid, en een transparante, inclusieve dialoog die verankerd is in Libische verantwoordelijkheid en consensus. De Europese Raad brengt in herinnering dat het Memorandum van overeenstemming tussen Turkije en Libië inzake de afbakening van maritieme rechtsgebieden in de Middellandse Zee een inbreuk vormt op de soevereine rechten van derde staten, niet in overeenstemming is met het recht van de zee en geen rechtsgevolgen kan hebben voor derde staten.
53. De Europese Raad wisselde van gedachten over de Sahel. De verslechterende veiligheidssituatie blijft een bron van zorg. De Europese Raad onderstreept dat de stabiliteit van de Sahel en de ruimere regio, met inbegrip van de naburige kuststaten, van cruciaal belang is voor de veiligheid en welvaart van de mensen die in de Sahel leven en ook voor de Europese Unie. De Europese Raad is ingenomen met de lopende werkzaamheden, waaronder die van de speciale vertegenwoordiger van de EU, inzake een hernieuwde aanpak voor de bijdrage van de EU in dit verband.